

การพัฒนาโปรแกรมการบำบัดรักษาผู้เสพยาไอซ์ ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดสงขลา

The Developing of Ice Patient Treatment Program at Songkhla Drug Dependence Treatment Center

เนตรนภิส จันทวัฒน์, จรรยา เจตนาสมบูรณ์ และคณะ

ปรึกษา : วันชัย ธรรมสังการ, Ph.D., ทวีศักดิ์ สิริรัตนเรขา, จินตนา สิงขรอาจ

บทคัดย่อ

ชุดโครงการวิจัย “การพัฒนาโปรแกรมการบำบัดรักษาผู้เสพยาไอซ์ ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดสงขลา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเส้นทางชีวิต ลักษณะทางประสาทจิตวิทยา (Neuropsychology) และผลการบำบัดด้วยศิลปะบำบัด (Art Psychotherapy) ต่อวิธีการเผชิญปัญหา ของผู้ป่วยยาไอซ์ที่เข้ารับการบำบัดในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดสงขลา โดยนำข้อมูลการวิเคราะห์สังเคราะห์จากโครงการย่อย 3 โครงการ มาสรุปในภาพรวมของการพัฒนาโปรแกรมการบำบัดรักษาผู้เสพยาไอซ์

เส้นทางชีวิตของผู้ป่วยยาไอซ์ที่เข้ารับการบำบัดรักษาในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดสงขลา พบว่าเส้นทางเข้าสู่การใช้ยาเสพติดและการกลับสู่วงจรของยาเสพติดเข้ามาจากหลายมิติ ทั้งมิติครอบครัว มิติสังคม เช่น กลุ่มเพื่อน มิติการงานอาชีพ มิติด้านฤทธิ์ของตัวยา และมิติส่วนบุคคล ซึ่งได้แก่ ความอยากรู้อยากลอง ความเชื่อส่วนตัว ทักษะการตัดสินใจ/จัดการปัญหาและภาวะอารมณ์ และการขาดเป้าหมายชีวิต การวิจัยนี้จึงเสนอแนะว่ารัฐบาลและสังคมควรให้ความสำคัญกับทุกมิติที่กล่าวไปในทุกช่วงวัยของชีวิต ตลอดทั้งให้ความสำคัญและส่งเสริมทักษะการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะด้วยการเผชิญ/ จัดการกับปัญหาและอารมณ์แก่ประชากรในทุกช่วงวัย รวมทั้งโปรแกรมการบำบัดผู้ติดยาเสพติดควรมุ่งเน้นในประเด็นนี้ด้วย

ลักษณะทางประสาทจิตวิทยาของผู้ป่วยยาไอซ์ พบว่า ผู้เสพยาไอซ์มีลักษณะทางประสาทจิตวิทยาที่มีปัญหา โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับการทำงานของสมองในส่วน Executive Function ในเรื่อง Problem solving และ Cognitive Flexibility ดังนั้น ควรนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการบำบัดรักษาผู้เสพยาไอซ์ โดยเน้นการฟื้นฟูสมรรถภาพทางสมอง ที่ช่วยส่งเสริมทักษะการเผชิญปัญหา ทักษะการคิดแบบมีเหตุมีผล เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยได้กลับไปมีชีวิตอย่างปกติสุขและลดโอกาสการกลับไปเสพยาซ้ำต่อไป และอีกประการหนึ่งควรมีการเผยแพร่ข้อมูลและประชาสัมพันธ์ให้ผู้เสพ และประชาชน ได้ตระหนักในโทษพิษภัยของยาไอซ์อย่างจริงจัง

ผลของการบำบัดด้วยศิลปะบำบัดต่อการเผชิญปัญหาของผู้ป่วยยาไอซ์ : กรณีศึกษาในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดสงขลา พบว่า โปรแกรมการบำบัดด้วยศิลปะบำบัดต่อการเผชิญปัญหาที่ใช้กิจกรรมทางศิลปะ ซึ่งได้แก่ การวาด การปั้น การตัดปะ ละคร บทบาทสมมุติ และดนตรี ร่วมกับการทำจิตบำบัดในเรื่องทักษะการเผชิญปัญหา ซึ่งครอบคลุมประเด็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการรู้จักตนเอง การจัดการความคิด อารมณ์ ความรู้สึก การคลายเครียด การจัดการความโกรธ ทักษะการปฏิเสธ การแก้ไขปัญหา การป้องกันการกลับไปเสพยาซ้ำ คุณค่าและเป้าหมายชีวิต เหล่านี้ ช่วยให้ผู้ป่วยยาไอซ์ได้ค้นพบ ขจัดและลดความรู้สึก ความคิด และอารมณ์ต่างๆ ช่วยให้เกิดการเผชิญปัญหาที่ถูกต้องเหมาะสม ดังนั้น จึงควรนำโปรแกรมนี้อมาใช้ในการบำบัดรักษาผู้เสพยาไอซ์ เพื่อลดการกลับไปเสพยาซ้ำ

คำสำคัญ : ศิลปะบำบัด / การเผชิญปัญหา / ผู้เสพยาไอซ์ / ยาไอซ์